

ΑΓΙΟΣ ΙΧΛΤΥΤ (SAINT ILLTUD)
ηγούμενος, μέγας σχολάρχης,
ό προστάτης τῶν γεωργῶν, τῶν γεωπόνων,
τῶν σχολαρχῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν

Ὁ μέγας ἅγιος τῆς Ὁρθοδόξου Δυτικῆς Ἐκκλησίας Ἰχλτυτ¹ γεννήθηκε τὸ 450 μ.Χ. στὴ Δ. Γαλλία, στὴ Βρετάνη. Πατέρας του ἦταν ὁ Βισκάσιος (Biscausius ἢ Bicanus²), Ῥωμανοκέλτης στρατιωτικός, ὅπως καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός του Σάτουρν ἢ Σατουρνίνος. Ἡ μητέρα του ὀνομαζόταν Ῥηγούλα (Riengulida³, τὸ ἴδιο βαπτιστικὸ ὄνομα εἶχε καὶ ἡ ἁγία Φιλοθέη). Ἡ Ῥηγούλα περιγράφεται ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς ὡς μία συνετὴ καὶ σοφὴ ἀρχόντισσα.

Σὲ πολὺ νεαρὴ ἡλικία οἱ γονεῖς του ἔστειλαν τὸν Ἰχλτυτ νὰ μαθητεύσει στὸ τοπικὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὰ πρῶτα βήματα τοῦ μικροῦ τοὺς γιοῦ, τοῦ νεοτέρου Ἰχλτυτ, οἱ γονεῖς του κατάλαβαν ὅτι διέφερε ἀπὸ τ' ἄλλα παιδιὰ τῆς ἡλικίας του. Ὁ μικρὸς μαθητὴς εἶχε τὸ χάρισμα τῆς εὐφυΐας: ἀποστήθιζε καὶ ἐνεθυμεῖτο καλὰ πολλὰ κεφάλαια ἀπὸ τὰ μαθήματά του. Μάθαινε γρήγορα καὶ σωστὰ καὶ ρουφούσε κάθε γνώση, πού τοῦ δινόταν ἀπὸ τοὺς δασκάλους του. Λέγουν γι' αὐτὸν ὅτι ἦταν τὸ πιὸ μορφωμένο παιδί τῶν Ῥωμανοκελτῶν τῆς Γαλλίας. Στὴ Γαλλία σπούδασε ὅλες τὶς ἐπιστῆμες τῆς ἐποχῆς του: μαθηματικά, φιλοσοφία, ῥητορική, γλυπτική καὶ ἐντρύφηση στὴν ἑλληνικὴ καὶ ῥωμαϊκὴ Παιδεία.

Ἐπίσης σπούδασε στὸ Παρίσι, ἔχοντας συμμαθητὴ τοῦ τὸν πρίγκιπα τοῦ

1. Τὸ ὄνομά του τὸ συναντοῦμε ὡς Illtud, Ituti, Elltud, Eltut, Ideuc καὶ λατινικὰ Itutus ἢ Hildutus. Ἀργότερα τοῦ ἔδωσαν τὸ ἐπίθετο Illtud Farchog (the Warrior), δηλαδὴ ὁ Πολεμιστής, καὶ στὸν ἀδελφό του: Sadwrn Farchog, ὅπως καὶ στὸν ἅγιο Σαμψών, τὸν μαθητὴ του. Σύμφωνα μὲ μιὰ πηγὴ Νορμανδῶν τῆς Βρετανίας τὸ ὄνομα Illtud ἢ Eltut σημαίνει «αὐτὸς πὺν σώθηκε ἀπὸ ὅλα τὰ πονηρὰ πνεύματα» (στὰ λατινικὰ «Ille ab omne mine tutus» καὶ ἀγγλικά «The one safe from all evil»).

2. Ἡ γιαγιά τοῦ πατέρα του, Aldor, ἦταν κόρη τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἁγίου Πατρικίου, προστάτη τῆς Ἰρλανδίας, τῆς Llain, καὶ τοῦ Restitutus καὶ ἐπίσης ἀδελφὴ τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ (400-474 μ.Χ.), ἐπισκόπου τῆς Νήσου τοῦ Ἀνθρώπου (Island of Man).

3. Ἡ Ῥηγούλα (Rieingulid, στὰ λατινικὰ Regina) ἦταν βρετανικῆς καταγωγῆς, ἐγγονὴ τοῦ βασιλιᾶ Κουνέδα. Ἡ ἀδελφὴ τῆς Ἰγκέρνα (Igerna ἢ Igraine) ἦταν ἡ μητέρα τοῦ βασιλιᾶ Ἀρθούρου.

Κερετίγκον (Ceredigion), Μπρίοκ⁴ (440-530) . Δάσκαλός τους ήταν ο Γερμανός, πού είχε γεννηθεί στη Βρεττάνη⁵. Εκτός τῶν ἄλλων, σπούδασε τὴν τέχνη κατασκευῆς κτιρίων καὶ τῆς γλυπτικῆς καὶ ἀργότερα ἱδρύσε στὶς Βρετανικὲς Νήσους τὴν πρώτη σχολὴ γλυπτικῆς. Ἐντρύφησε συγχρόνως σὲ ὅλα αὐτά, καλλιεργώντας λαμπρὸ χαρακτήρα καὶ ἀποκτώντας πλούσια γνῶση.

Ἐπίσης φοίτησε στὴ μονή-σχολή, στὴ σχολή πού εἶχε δημιουργήσει ὁ ἅγιος Κασσιανός (360-435 μ.Χ.) στὴ Μασσαλία. Πολλὲς ἱστορικὲς πηγὲς μᾶς λέγουν ὅτι ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ δόθηκαν χειρόγραφα μὲ τὰ γραπτὰ τοῦ ἁγίου Κασσιανοῦ ἀπὸ ἐμπειρίες του ἀπὸ τοὺς ἀσκητὲς καὶ τὶς ἀσκήτριες τῆς Αἰγύπτου καὶ ἔργα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου γιὰ προσωπικὴ του χρῆση, τὰ ὁποῖα ἀργότερα χρησιμοποίησε στὴ μονὴ καὶ τὴ σχολή του. Οἱ 24 συζητήσεις τοῦ Κασσιανοῦ μὲ Αἰγυπτίους μοναχοὺς, τὶς ὁποῖες παρέλαβε ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ, διαβάζονταν τὴν ἐποχὴ του, ἀλλὰ καὶ πολὺ ἀργότερα, εἰδικὰ κατὰ τὸν Μεσαῖωνα στὶς μονὲς τῆς Δύσης.

Παράλληλα μὲ τὶς θεωρητικὲς σπουδὲς ἔκανε καὶ στρατιωτικὲς, ὅπως καὶ ἄλλα μέλη τῆς οἰκογενείας του, ὅπως προαναφέρθηκε. Γρήγορα ἔκανε λαμπρὴ στρατιωτικὴ σταδιοδρομία καὶ θαυμάζονταν ἀπὸ ὅλους τοὺς στρατιωτικοὺς γιὰ τὴ γενναιότητα καὶ τὶς ἐπιδόσεις του. Ὅταν ἦταν στρατιωτικός, σὲ ἡλικία 20-22 ἐτῶν, γνώρισε καὶ παντρεύτηκε τὴν γεμάτη ἀρετὲς καὶ πλούσια σὲ προτερήματα Τρύνιχιτ (Trynihid).

Ὅταν ἦρθε στὴν Οὐαλία, κατατάχθηκε στὸν στρατὸ τοῦ βασιλιᾶ Παύλου (Paul of Penychen) τῆς περιοχῆς Κλαμόργκαν, τὸν ἀδελφὸ τοῦ ἁγίου Γκουίνχλιου. Ὑπάρχουν ἀναφορὲς ὅτι ὑπηρέτησε στὸν στρατὸ τοῦ βασιλιᾶ Ἀρθούρου, ἀλλὰ δὲ φαίνεται νὰ εὐσταθοῦν, καθὼς, πρὶν γεννηθεῖ ὁ βασιλιάς, ὁ Ἰχλτυτ ἤδη εἶχε καρεῖ μοναχός.

Ἱστορικὲς πηγὲς ἀναφέρουν ἐπίσης ὅτι τὸ 516, ὅταν ἔγινε ἡ στέψη τοῦ βασιλιᾶ Ἀρθούρου (500-539/542) ἀπ' τὸν πνευματικὸ του πατέρα Δουβρίκιο στὸ ῥωμαϊκὸ ἀμφιθέατρο τῆς πόλης Καέρλιον, ὁ Ἰχλτυτ ἦταν παρὼν.

Ἐπίσης ἀναφέρεται ὅτι σὲ κάποιον ἀπὸ τὰ ταξίδια του στὴν Ν. Οὐαλία ὡς στρατιωτικός, οἱ στρατιῶτες του συνάντησαν τὸν ἅγιο Κάτογκ, πού μόναζε στὰ νησάκια, στὸ κανάλι τοῦ Μπρίστολ. Οἱ στρατιῶτες τοῦ Ἰχλτυτ γοητεύθηκαν ἀπὸ

4. Ὁ ἅγιος Μπρίοκ (Briok ἢ Briauc, Βριόχος), γιὸς τοῦ Cerpus καὶ τῆς Eldruda καὶ ἀπόγονος τοῦ βασιλιᾶ Κουνέδα, ἐπῆγε νὰ σπουδάσει στὸ Παρίσι δίπλα στὸν δάσκαλο ἅγιο Γερμανὸ τῶν Παρισίων κατόπιν ἐντολῆς τὴν ὁποία ἔδωσε στὴ μητέρα του ἕνας ἄγγελος. Ἐκοιμήθη τὸ 530 μ.Χ. στὴ Βρεττάνη, στὴν πόλη πού φέρει σήμερα τὸ ὄνομά του Σαιν Μπριέ (St. Brieuc). Ἐτάφη στὴν ἐκκλησία, πού εἶχε ἱδρύσει, καὶ ἡ ὁποία σήμερα εἶναι ὁ ὁμώνυμος καθεδρικός ναὸς του.

5. Ὅταν οἱ Γότθοι κατέκτησαν τὸ Παρίσι καὶ κατέστρεψαν τὴ σχολή του, ὁ Γερμανὸς ἐπέστρεψε στὴ γενέτειρά του, τὴ Βρεττάνη, καὶ ἱδρύσε μικρὴ σχολή.

τὰ σοφὰ λόγια πού τοὺς εἶπε γιὰ τὸν Χριστό. Ὄταν γύρισαν, διηγήθηκαν ὅσα ἔγιναν στὸν ἱππότη Ἰχλτυτ, ὁ ὁποῖος ἀναζήτησε μὲ λαχτάρια τὸν ἅγιο, γιὰ νὰ ἀκούσει ὁ ἴδιος τὰ ἅγια λόγια ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἀναφέρεται ὅτι ὁ ἅγιος Κάτογκ τὸν συμβούλευσε νὰ ἐγκαταλείψει τὴ στρατιωτικὴ του σταδιοδρομία καὶ νὰ ἀφιερώσει τὴ ζωὴ του στὸν Θεὸ καὶ στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅμως σύμφωνα μὲ πολλές ἱστορικὲς πηγές δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συνέβη κάτι τέτοιο. Ὁ ἅγιος Κάτογκ δὲν εἶχε κὰν γεννηθεῖ, ὅταν ἔγινε μοναχὸς ὁ Ἰχλτυτ, περὶ τὸ 475 μ.Χ. Ὁ ἅγιος Κατόγκ γεννήθηκε τὸ 497 μ.Χ. καὶ δὲ μπορεῖ νὰ τὸν ὀδήγησε στὴ μοναστικὴ ζωὴ. Ἐδῶ πρέπει νὰ γίνεται κάποια σύγχυση. Ἐκεῖνο, πού πολλές ἱστορικὲς πηγές ἀναφέρουν καὶ εἶναι ἐπιβεβαιωμένο, εἶναι ὅτι ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ συναντᾶτο συχνὰ μὲ τὸν Κάτογκ στὰ νησάκια Φλατ Χόλμ καὶ Στίπ Χόλμ περὶ τὸ 520 μ.Χ.

Ἐκεῖ, σὲ μικρὰ κελλιά μέσα σὲ σχισμὲς τῶν βράχων ἔμεναν οἱ ἅγιοι Κάτογκ, Γκίλτας ὁ Σοφός, Φίνιαν ὁ Ἰρλανδός, Σαμψὼν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἅγιοι τῆς Κελτικῆς Ἐκκλησίας, κυρίως τὴν περίοδο τῆς νηστείας. Αποσύρονταν ἐκεῖ γιὰ περισσότερη πνευματικὴ ἄσκηση καὶ περισυλλογή, καθὼς τὴ συγκεκριμένη περίοδο δὲ δίδασκαν σὲ τὶς σχολές τους, οὔτε ἔκαναν ἱεραποστολικά ταξίδια, ἀλλὰ ζοῦσαν σύμφωνα μὲ τοὺς κανόνες τῆς Κελτικῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸν τρόπο ζωῆς καὶ ἄσκησης τὴν περίοδο τῶν νηστειῶν.

Ἡ μεταστροφή τοῦ Ἰχλτυτ στὸν Χριστὸ προφανῶς ἔγινε κατόπιν φωτισμοῦ καὶ πληροφορίας πού ἔθεσε στὴν καρδιά του ὁ Θεός, ἢ, ὅπως ἱστορεῖται ἀλλιῶς, μὲ ἐπίσκεψη ἀγγέλου σταλμένου ἀπὸ τὸν Θεό, γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσει στὸν δρόμο Του. Ἦταν, λέγουν, κάποιο καλοκαίρι μὲ τοὺς στρατιῶτες του καὶ τὴ σύζυγό του κοντὰ στὸν ποταμὸ Τάουεν (Dawen), ὅταν δέχθηκε κλήση ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ ἅγιος τότε ἐγκατέλειψε τὸν ἑγγαμο βίον. Ὄταν γνώρισε τὸν Χριστό, ἔκανε τὴν πρώτη του ἐξομολόγηση μὲ βαθειὰ συντριβὴ γιὰ τὴν πρότερη ζωὴ του στὸν ἅγιο Τεβρύγκ (Δουβρίκιον), στὴ μονὴ τοῦ ὁποῖου ἐκάρη μοναχός. Ἐπίσης, κοντὰ στὸν ἅγιο Τεβρύγκ, στὴ μοναστηριακὴ σχολὴ τοῦ Χένχλαν, ἔκανε ὄχι μόνο θεολογικὲς σπουδές, ἀλλὰ πῆρε καὶ τὶς γνώσεις τῆς ἑλληνικῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς, τοὺς θησαυροὺς τῆς ὁποίας εἶχε μεταφέρει ὁ ἅγιος Τεβρύγκ στὴ σχολὴ του. Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἡ μονή-σχολὴ τοῦ ἁγίου Τεβρύγκ ἀριθμοῦσε 1000 μοναχοὺς.

Ὁ ἅγιος ἔγινε γιὰ τὸν νεαρὸ Ἰχλτυτ πρῶτος ἡγούμενος καὶ πνευματικός. Μὲ τὶς εὐλογίες τοῦ ἡγουμένου Τεβρύγκ πῆγε στὴ Ν. Οὐαλία, κοντὰ στὸ μέρος, ὅπου δημιουργήθηκε ἡ πρώτη ἐκκλησία μετὰ τὴν ἐπιστροφή τῆς πρώτης χριστιανικῆς βρετανικῆς οἰκογενείας ἀπὸ τὴ Ρώμη.

Ἐκεῖ, λένε οἱ βιογράφοι του, ἔζησε τρεῖς μῆνες σὲ μιὰ σπηλιά μὲ τὴν εὐλογία καὶ τὴν ὑπόδειξη τοῦ ἁγίου Τεβρύγκ. Ἡ σπηλιά αὐτὴ βρισκόταν στὴν εὐφορη κοιλάδα τῶν ῥόδων ἢ Χόνταντ (Hodnant), ὅπως τὴν ὀνόμαζαν οἱ Βρετόνοι (Britons), στὴν ἐπαρχία Κλαμόργκαν τῆς Ν. Οὐαλίας. Ἐπειτα ξύρισε τὰ γένια καὶ τὴν κεφαλὴ του καὶ φόρεσε ἓνα χιτῶνα ἀπὸ δέρμα ζώου. Ὁ ἅγιος συνήθιζε τὶς

νύχτες νὰ μπαίνει στὰ παγωμένα νερά στὸ ποταμάκι δίπλα στὴ σπηλιά του καὶ νὰ λέγει ἀργὰ τρεῖς φορές τὸ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ Ψαλμοὺς ἔχοντας τὰ χέρια ὑψωμένα στοὺς οὐρανούς.

Ὅταν βρισκόταν στὴ σπηλιά-κελλί του, ἀντάμωσε τὸν ἡγεμόνα τῆς περιοχῆς Μέρχουιν (Merchwyn ἢ Marcianus, Μαρκιανό), ὁ ὁποῖος σ' ἓνα ἀπὸ τὰ κυνήγια του ἀναζήτησε καταφύγιο στὸν ἐρημίτη. Ἐκεῖνος τὸν ὑποδέχθηκε, τὸν φιλοξένησε μὲ ἀγάπη καὶ μετὰ τὸν ἀναπτύχθηκε μεγάλη φιλία. Ὁ ἡγεμόνας τοῦ παρεχώρησε τὰ δικαιώματα τῆς γῆς, γιὰ νὰ φτιάξει στὴν κοιλάδα Χότναντ πλάι στὸν ποταμὸ Χόουνι (Howni ἢ Hoddhi) μονή-σχολή (ἐκεῖ κοντὰ βρισκόταν καὶ ἡ ἑνδοξη σχολή τῆς Εἰργκάιν, ἢ Cŵr Eurgain).

Ἡ ἰδρυση τῆς μεγάλης σχολῆς Χλανίχλντ Βάουρ

Φαίνεται ὅτι περὶ τὸ 480 μ.Χ. ὁ ἅγιος Ἰχλντ, ὁ προστάτης ὅσων μαθητῶν καὶ σπουδαστῶν ἔχουν δυσκολίες νὰ ἀφομοιώσουν τὰ μαθήματα, ἰδρύσει τὴ μεγάλη καὶ ἱστορικὴ σχολή⁶ του. Στὴν ἀρχὴ εἶχε λίγους μοναχοὺς-μαθητὲς, ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦταν πρῶην στρατιῶτες του.

Ἐνῶ ξεκίνησε μὲ λίγους μοναχοὺς, σὲ λίγες δεκαετίες ἔφθασε νὰ γίνῃ μεγάλη ἑνδοξη μονή καὶ ἀνώτερη σχολή τὸ Χλαντούιτ Μέιτζορ (Llantwit Major στὰ ἀγγλικά) ἢ Χλανίχλντ Βάουρ (Llanilltud Fawr στὰ οὐαλικά). Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου τὸ μοναστηριακὸ του σχολεῖο ἀνέβηκε σὲ μεγάλο πνευματικὸ ἐπίπεδο, γέννησε μεγάλες μορφὲς ἀγίων τῆς Οὐαλίας καὶ ὁ Ἰχλντ ἔγινε δάσκαλος καὶ πνευματικὸς πατέρας πολλῶν ἀγίων τῆς Ὁρθοδόξου Δυτικῆς Κελτικῆς Ἐκκλησίας. Κοντὰ του μαθήτευσαν σπουδαῖοι καὶ χαρισματικοὶ ἄνδρες. Οἱ μαθητὲς δὲν ἦταν μόνο ντόπιοι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῶν Βρετανικῶν Νήσων καὶ ἀπὸ τὴ Δ. Εὐρώπη. Δικαίως πρὶν λίγες δεκαετίες τὸ βιβλίον Γκίνες ὀνόμασε τὴ σχολή του πρῶτο πανεπιστήμιον τῶν Βρετανικῶν Νήσων.

Ἀπὸ τοὺς πρῶτους μαθητὲς του ἦταν ὁ τελευταῖος ἐπίσκοπος Λονδίνου Θεωνᾶς καὶ ὁ γιὸς του Τεγκόνουι. Μαθητὲς του ἐχρημάτισαν οἱ ἐξῆς: ὁ ἅγιος Γκίλτας ὁ Σοφός, ὁ ὁποῖος, ὅταν χήρευσεν σὲ ἡλικία 29 ἐτῶν περὶ τὸ 506 μ.Χ., ἔγινε μοναχός, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Γκίλτα, ὁ ἱερέας Σαμψὼν καὶ ὁ ἐρημίτης Εὐγκρατος. Ἐπίσης, ὁ ἅγιος Δανιήλ τοῦ Μπάνγκορ τῆς Β. Οὐαλίας, ὁ ἅγιος Σαμψὼν, ὁ μετέπειτα ἐπίσκοπος Dol, καὶ ὁ διάδοχος τοῦ ἀγίου Ἰχλντ στὴ Βρετάνη, ὁ Μέιλορ ἢ Μαγκλόριος, ποὺ εἶχε ἔρθῃ στὴ σχολή τοῦ Ἰχλντ ἀπὸ νήπιο. Ἐπίσης, ὁ ἅγιος Παῦλος Ὁρέλιαν, ὁ

⁶. Στὴν τοποθεσίᾳ αὐτὴ ἤθελε νὰ φτιάξῃ κοιμητήριον ὁ Δουβρίκιος, ὅταν ἀσκήτευσεν ἐκεῖ κοντὰ, πρὶν γίνῃ ἐπίσκοπος καὶ ἰδρύσῃ τὴ δική του μονή-σχολή. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἀκόμη τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ σιδήρου ὅλοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν κοιλάδα αὐτὴ, τῶν ἀνθέων καὶ τοῦ μελιοῦ, ὅπως ὀνομαζόταν, ἢ ἀλλιῶς κοιλάδα τῶν Ῥόδων (Vallis Rosina), ὅπως τὴ χαρακτηρίζαν οἱ Ῥωμαῖοι. Πλάι στὴ μονή-σχολή ὑπῆρχε ἓνα μικρὸ ποτάμι. Σὲ αὐτὸ τὸ ποταμάκι, τὸ Ogney Brook, ὁ ἅγιος, οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ σπουδαστὲς μπορούσαν νὰ ταξιδεύουν μὲ βάρκες coracle καὶ νὰ ἐφοδιάζονται τὰ ἀναγκαῖα γιὰ τὴν ἐπιβίωσίν τους.

ιεραπόστολός του.

Ἐδῶ φοίτησε ὁ ἅγιος Πάταρν ἀπὸ τῇ Γαλλία, ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἴδρυσε τὴ μεγάλη καὶ ἱστορικὴ μονή-σχολὴ Χλανπάταρν Βάουρ. Ἐδῶ μαθήτευσε ἐπίσης ὁ βασιλιάς τῆς Οὐαλίας Μέλγκουν Γκουίνεδ⁷ (Maelgwn Gwynedd), τὰ παιδιά καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ πρίγκιπα Ὀνωρίου, πού ἦρθε ἀπὸ τὴ Βρεττάνη, καθὼς καὶ ὁ ἅγιος Χέουν, ἰδρυτὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος τοῦ Ἀμπερντάρν ἀπέναντι ἀπὸ τὸ νησὶ Μπάρτζι. Ἐδῶ ὁ Οὐαλὸς βάρδος Ταλιεσὶν βαπτίστηκε χριστιανὸς καὶ πλούτισε τὶς γνώσεις του στὴν τέχνη καὶ τὰ γράμματα.

Ἐδῶ φοίτησαν ὁ ἅγιος Τύτουαλ καὶ ὁ ἀδελφός του, ἅγιος Λεονόριος, οἱ ὁποῖοι κατόπιν μὲ τὴ μητέρα τους Πομπηία καὶ ἄλλους περίπου 73 ἀσκητὲς ἔφυγαν μὲ τὶς εὐλογίες καὶ τὶς νουθεσίες τοῦ ἀγίου Ἰχλτυτ, γιὰ νὰ μεταφέρουν τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου στὴν γενέτειρά του, τὴ Γαλλία.

Μαθητὴς καὶ μοναχὸς στὴ σχολὴ τοῦ ἀγίου Ἰχλτυτ ὑπῆρξε καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ αὐτὸν ἀδελφός του Σάτουρν (Σατουρνῖνος) καὶ ἐδῶ χειροτονήθηκε ἱερέας. Εἶχε παντρευτεῖ⁸ τὴν πολὺ νεότερή του πριγκίπισσα Κάννα (Canna), κόρη τοῦ ἐξαδέλφου του καὶ βασιλιά τῆς περιοχῆς, τῆς ὁποίας σύμφωνα μὲ τὸ ἔθος τῆς ἐποχῆς ἔγινε κηδεμόνας μετὰ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα της.

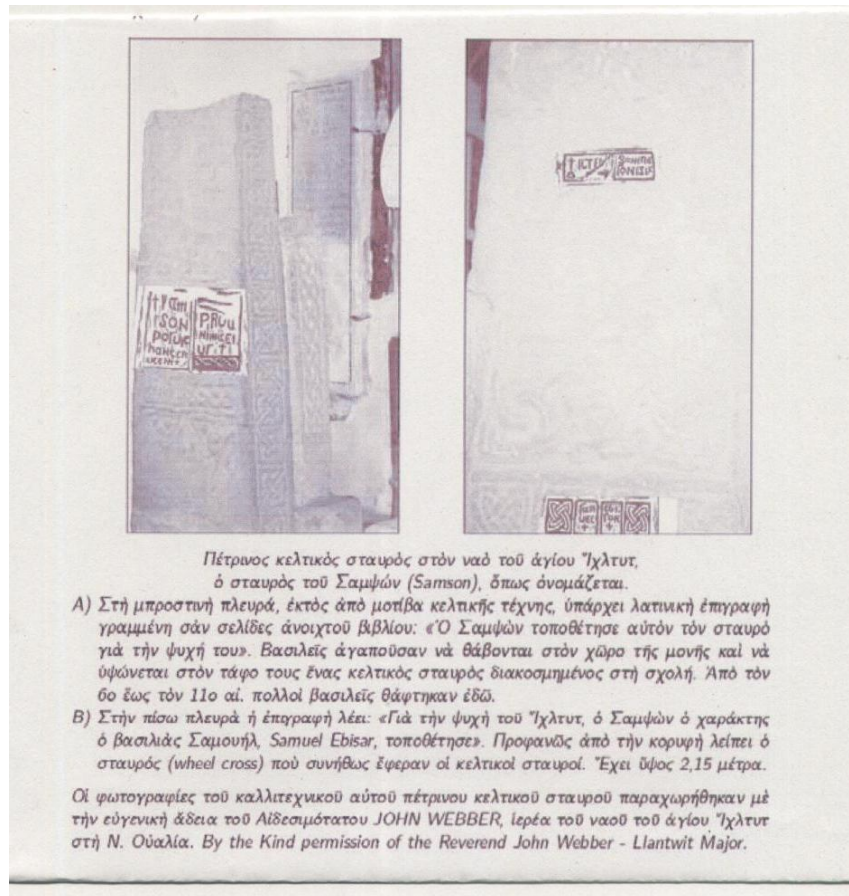
Ὁ Σατουρνῖνος ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ ἀδελφοῦ του στὴ Ν. Οὐαλία ἔρχεται στὸ νησὶ τῶν Ἀγίων, τὸ Ἀγγλεσν, περὶ τὸ 500 μ.Χ. (καὶ εὐρίσκεται κοντὰ στὴ σημερινὴ πόλη Beaumaris). Ἐκεῖ ἰδρύει τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα Χλανσάτουρν (Llansadwrn) καὶ δίπλα ἓνα μικρὸ σχολεῖο, στὸ ὁποῖο ὁ ἴδιος διηύθυνε καὶ δίδασκε στοὺς μικροὺς μαθητὲς τὶς γνώσεις πού ἔλαβε κοντὰ στὸν ἀδελφό του. Ἐδῶ ἦρθε γιὰ λίγο καιρὸ πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς της ἡ σύζυγός του Κάννα.

Ὁ μετέπειτα ἀναγνωρισμένος ἅγιος τῆς Κελτικῆς Ἐκκλησίας Σατουρνῖνος ἐκοιμήθη τὸ 530 μ.Χ. καὶ ἐτάφη στὸ Χλανσάτουρν. Ἀργότερα, τὸ 546 μ.Χ., ἐκοιμήθη καὶ ἡ σύζυγός του καὶ ἐτάφη δίπλα του. Αὐτὸ δηλώνει ἡ λατινικὴ ἐπιγραφή τῆς ἐπιτάφιας πλάκας πού βρέθηκε τὸ 1742 μ.Χ. (οἱ εἰδικοὶ τὴν τοποθετοῦν στὰ μέσα τοῦ 6ου αἰ.): «Ἐδῶ εἶναι θαμμένος ὁ εὐλογημένος Σατουρνῖνος καὶ σύζυγος· εἰρήνη καὶ στοὺς δύο σας». Ἔως σήμερα ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ χωριὸ φέρουν τὸ ὄνομά του Llansadwrn.

Τὴν ἐποχὴ τοῦ ἀγίου Ἰχλτυτ ἡ σχολὴ εἶχε ἑπτὰ μεγάλες αἵθουσες γιὰ διαφορετικὰ τμήματα. Ἐπίσης, περιελάμβανε 400 οἴκους, ιδιόκτητα κελλιά γιὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μοναχοὺς (βλέπε στὸ κεφάλαιο πού ἀναφέρεται στὰ σχολεῖα).

⁷. Ὁ ἅγιος Γκίλτας ὁ Σοφὸς στὸ βιβλίο του *The downfall of Britain* γράφει ὅτι ὁ βασιλιάς μυήθηκε στὴ γνώση τῶν γραμμάτων καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ τὴν πνευματικὴ χριστιανικὴ ἐκπαίδευση κυρίως ἀπὸ τὸν μεγάλο δάσκαλο Ἰχλτυτ.

⁸. Ὁ Σάτουρν καὶ ἡ Κάννα ἀπέκτησαν ἀπὸ τὸ γάμο τους ἓνα γιό, τὸν ἅγιο Κράχλο.

Ὁ ἅγιος εἶχε σπουδάσει γλυπτικὴ στὸ Παρίσι, ὅπως ἤδη ἔχουμε ἀναφέρει, μὲ συμμαθητὴ τὸν Οὐαλὸ πρίγκιπα Μπρίοκ. Μάλιστα ἔχει γραφτεῖ ὅτι, χρησιμοποιῶντας πηλὸ καὶ πέτρα, μὲ δική του τεχνικὴ καὶ σχέδιο, ὕψωσε φράχτη στὴν προκυμαία, στὶς ἐκβολές τοῦ ποταμοῦ, θέλοντας νὰ προφυλάξει τὴ μονή-σχολὴ καὶ τὴν περιοχὴ ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ κύματα. Ὁ ἴδιος, οἱ μαθητὲς καὶ μισθωτοὶ ἐργάτες, μᾶς λένε ἱστορικὲς πηγές, ἐργάστηκαν σκληρὰ, καθὼς χρειάστηκε νὰ χτίσουν τὸ φράγμα περίπου ἑπτὰ φορές.

Ἡ σχολὴ τοῦ ἁγίου Ἰχλντ εἶχε τμῆμα γλυπτικῆς τέχνης, ἦταν σχολεῖο ἀκαδημαϊκοῦ ἐπιπέδου, ἓνα σχολεῖο γραμμάτων καὶ τεχνῶν. Βρέθηκαν μερικοὶ βράχοι μὲ κελτικὴ γραφή, οἱ ὁποῖοι λέγεται ὅτι χαράχτηκαν ἀπὸ μαθητὲς τῆς σχολῆς. Ἀπὸ τὸν 6ο αἰ. καὶ μετὰ ἐμφανίζονται οἱ πέτρινοι κελτικοὶ σταυροὶ μὲ μοτίβα καὶ χαραγμένα λατινικὰ γράμματα, τὰ ὁποῖα τότε χρησιμοποιοῦνταν στὴ σχολικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευση.

Σήμερα μποροῦμε νὰ δοῦμε στὴ μεγάλη ἐκκλησίᾳ τὸν σταυρὸ τῆς φωτογραφίας. Ἡ ἐκκλησίᾳ ἀνακαινίστηκε τὸ 1100 μ.Χ. καὶ εἶναι χτισμένη πάνω ἀπὸ τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ποὺ ἀνοικοδόμησε ὁ ἅγιος τὸ 480 μ.Χ. δίπλα στὴ σχολὴ τῆς γλυπτικῆς. Δυστυχῶς σήμερα δὲ σώζεται κάποιος ἵχνος τῆς μονῆς-

σχολῆς, πὺν νὰ μποροῦμε νὰ δοῦμε.

Ἡ μοναστηριακὴ ζωὴ τοῦ Χλανίχλτυτ Βάουρ

Τὸ σχολεῖο, τὸ μοναστήρι καὶ οἱ διδασκὰς τοῦ ἁγίου Ἰχλτυτ εἶχαν ἓνα σκοπὸν, νὰ καρποφορήσῃ ἢ προσευχὴ τοῦ Χριστοῦ, νὰ γίνουιν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ ἓνα σῶμα, ὅπως ἀκριβῶς εὐχονταν οἱ ἄλλοι ἅγιοι τῆς Κελτικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι καὶ μάρτυρες ἀπανταχοῦ τῆς γῆς.

Γιὰ τὸν ἅγιο γράφουιν, ἐπίσης, ὅτι ἐπισκεπτόταν καὶ ἐμψύχωνε τοὺς φυλακισμένους, ἔντυνε τοὺς γυμνοὺς καὶ ἔτρεφε τοὺς πεινασμένους μὲ τὰ ἀγαθὰ τοῦ εὐφορου κήπου τῆς μονῆς.

Λέγεται γι' αὐτὸν ὅτι ἦταν τὸ κλειδὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ οὐαλικοῦ ἔθνους. Ἡ προσφορά τοῦ ἦταν μεγάλη στὴν ἐκπαίδευση, τὴν τέχνη καὶ κυρίως τὴν ἀνάπτυξη τῆς γεωργίας (δίδαξε στὴν Οὐαλία καὶ στὰ ὑπόλοιπα μέρη τῶν Βρετανικῶν Νήσων νέους τρόπους χρήσεως τοῦ ἀλετριοῦ). Ἐφηῦρε ἓνα εἰδικὸ ἀλέτρι καὶ τρόπο ὀργώματος, πὺν ὀνομάστηκε «ἀλέτρι τοῦ Ἰχλτυτ» καὶ τὸ ὁποῖο υἱοθέτησε ἀπὸ αὐτὸν ὅλη ἡ Βρετανία. Οἱ Οὐαλοὶ τοῦ χρωστοῦν εὐγνωμοσύνη καὶ μὲ σεβασμὸ μιλοῦσαν ὅσο ζοῦσε ὁ ἅγιος καὶ ἀργότερα γιὰ τὶς μεθόδους πὺν τοὺς ἔδειξε στὸ ὄργωμα τῶν χωραφιῶν.

Ἰδρυσε μέσα στὴ μονὴ τοῦ γεωργικὴ σχολή, καθὼς ἡ γῆ τῆς ἦταν πολὺ εὐφορη, καὶ δίδασκε στοὺς μοναχοὺς καὶ σπουδαστὲς τὴν ἐπιστήμη τῆς βοτανολογίας καὶ τὴν θεραπεία μὲσω βοτάνων. Ἐπίσης ταξίδευσε σὲ διάφορα μέρη τῆς Βρετανίας πρὸς ἀναζήτηση φυτῶν καὶ λαχανικῶν, προκειμένου νὰ τὰ φυτέψῃ στοὺς κήπους τοῦ μοναστηρίου καὶ μὲ αὐτὰ νὰ συντηρεῖ τοὺς μοναχοὺς, τοὺς μαθητὲς καὶ τοὺς προσκυνητὲς. Ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ ἔφτασε ἐπίσης ἔως τὴ γενέτειρά τοῦ στὴ Δ. Γαλατία μὲ μεγάλες βάρκες «gwtwg!» μεταφέροντας σπόρους γιὰ τὴν καλλιέργεια τῶν κήπων τῶν μονῶν ἐκεῖ, ὅπου συγχρόνως δίδαξε τὴ μέθοδο τοῦ ὀργώματος. Ἀπὸ ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἔφερε σπόρους καὶ διάφορα βότανα.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὴν ἐποχὴ τοῦ ἁγίου Ἰχλτυτ, τὸν 5ο αἰῶνα, στὴ γενέτειρά τοῦ, τὴ Δ. Γαλατία, καὶ στὴ Ρώμη ἦταν γνωστοὶ οἱ θεραπευτὲς πὺν χρησιμοποιοῦσαν φυτὰ καὶ βότανα, οἱ φαρμακολόγοι τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς. Εὐρέως γνωστὸς ἦταν καὶ ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἱατρικῆς, Ἱπποκράτης ὁ Κῶος (460-377 π.Χ.). Ἐπίσης ἦταν γνωστὸ στὴ Δύση τὸ ἔργο τοῦ φιλοσόφου καὶ βοτανολόγου Θεοφράστου (372-287 π.Χ.) «Περὶ φυτῶν ἱστορίας». Ὅλοι αὐτοὶ οἱ γιατροὶ γνώριζαν τὶς πολὺτιμες φαρμακευτικὲς ιδιότητες τῶν φυτῶν, πῶς νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ γιὰ τὴν θεραπεία τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν, ποιά ἀπὸ αὐτὰ παράγουιν αἰθέρια ἔλαια καὶ ποιά εἶναι δηλητηριώδη.

Στὴν πατρίδα τοῦ ἁγίου ἔφθασε ἡ ἐπιστήμη τῆς βοτανολογίας ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, τὴ Μακεδονία καὶ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ τὴ Συρία καὶ τὴν Αἴγυπτο.

Στὶς Βρετανικὲς νήσους οἱ γνώσεις τῆς βοτανολογίας ἔφθασαν μὲ τὸν ἅγιο

Ἰχλτυτ καὶ τὸν σύγχρονό του ἅγιο Κάτεβαν, ἡγούμενο-σχολάρχη στὸ νησὶ Μπάρτζι, ὁ ὁποῖος ἐπίσης καταγόταν ἀπὸ τὴ Δ. Γαλατία. Ἀπὸ τὶς σχολές τους ἡ βοτανολογία μεταδόθηκε καὶ στὶς ἄλλες σχολές τῶν Βρετανικῶν νήσων. Ἐτσι οἱ σπουδαστές ἔμαθαν ποιὰ ἀπὸ τὰ βότανα γίνονται ῥοφήματα, ἐπίσης τὶς θεραπευτικὲς ιδιότητες τῶν βοτάνων, ὅπως καὶ ποιὰ ἀπὸ αὐτὰ χρησιμοποιοῦνται κατὰ τῶν δαγκωμάτων δηλητηριωδῶν φιδιῶν.

Τὰ δύο παρακάτω περιστατικὰ ἀπὸ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Σαμψών, ποὺ συνέβησαν ὅσο φοιτοῦσε στὴ σχολή, φανερώνουν ὅτι ὁ μέγας δάσκαλος Ἰχλτυτ γνῶριζε καλὰ ὅ,τιδήποτε σχετικὸ μὲ τὰ φυτὰ καὶ τὰ βότανα καὶ μετέδιδε τὶς γνώσεις αὐτὲς στοὺς μαθητές του. Ὅταν κάποτε δάγκωσε ἓνα φίδι τὸν μαθητὴ Σαμψών, ὁ σχολάρχης Ἰχλτυτ τὸν θεράπευσε χρησιμοποιῶντας πολτὸ ποὺ παρασκεύασε πιέζοντας βότανα μαζί. Ἀλλοῦ ἀναφέρεται ὅτι καὶ ὁ ἴδιος ὁ Σαμψών ἔφτιαξε τὸν ἴδιο θεραπευτικὸ πολτό, γιὰ νὰ θεραπεύσει κάποιον φίλον του ἀπὸ δάγκωμα φιδιοῦ.

Συνηθιζόταν στὴ μονὴ νὰ τρίβουν ξεραμένα βότανα, κυρίως ἄνθη φλαμουριάς (tillium), καὶ ὁ μάγειρας νὰ ἔχει ἔτοιμο τὸ ῥοφήμα, ὅπως εἶχε ὀρίσει ὁ ἡγούμενος Ἰχλτυτ, ὅταν ἐπιστρέφουν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς οἱ μοναχοί, ὥστε νὰ πίνουν πρὶν τὴ μεσημεριανή τους ἀνάπαυση, γιὰ νὰ ξεκουράζονται καὶ νὰ καθαρίζεται τὸ αἷμα τους.

Ἐνας μαθητὴς τοῦ ἁγίου, ὁ ὁποῖος ἔκρυβε ζήλεια στὴν καρδιά του γιὰ τὸν ἐνάρετο Σαμψών, τὶς ἡμέρες ποὺ ἔκανε τὸ διακόνημα τῆς μαγειρικῆς μάζεψε μερικὰ δηλητηριώδη βότανα, τὰ ἀνακάτεψε μὲ ἐκεῖνα ποὺ εἶχαν γιὰ ῥοφήματα καὶ τὰ ἔκανε χυμό. Μιὰ ζεστὴ μέρα, ὅταν ἐπέστρεψε κουρασμένος ὁ μοναχὸς Σαμψών τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὴν ἐργασία στοὺς ἀγρούς, τοῦ ἔδωσε νὰ πιεῖ, ἐλπίζοντας νὰ ἀρρωστήσει ὁ Σαμψών καὶ ἀκόμα καλύτερα νὰ πεθάνει. Ὅμως, ὅπως φαίνεται, ὁ καλὸς Θεὸς δὲν ἐπέτρεψε νὰ συμβεῖ αὐτό, καθὼς ὁ μάγειρας δὲν ἐγνῶριζε τὴν σωστὴν δοσολογία, γιὰ νὰ καταφέρει τὸ σκοπὸ του. Ὁ Σαμψών, ἀφοῦ ἤπιε τὸν χυμό, ξεκουράστηκε καὶ τὸ ἀπόγευμα συνέχισε τὴν ἐργασία του. Στὴν τράπεζα μετὰ τὸν ἑσπερινὸ ὁ Σαμψών βρῆκε τὸν μάγειρα καὶ μὲ ἀγάπη τοῦ εἶπε: «Ἀδελφέ μου, ὀφείλω νὰ σὲ εὐχαριστήσω γιὰ τὸν τόσο ὑγιεινὸ χυμὸ ποὺ μὲ τόση φροντίδα καὶ καλωσύνη μοῦ ἐτοίμασες σήμερα. Σοῦ εὐχομαι ὁ οὐρανὸς νὰ ὑγιαίνει ὅλες τὶς ἀνάγκες τοῦ ὁργανισμοῦ σου μὲ τὴν ἴδια προστασία καὶ φροντίδα, ποὺ εἶχες γιὰ μένα σήμερα». Ὅταν ἐκεῖνος ἄκουσε τὰ λόγια ἀγάπης τοῦ Σαμψών, ἔνοιωσε τύψεις γιὰ τοὺς λογισμοὺς ποὺ εἶχε καὶ τὴν πράξη του. Μετανοιωμένος τοῦ ἐξομολογήθηκε τί τοῦ ἔδωσε νὰ πιεῖ καὶ ποιοὶ ἦταν οἱ σκοποὶ του. Ἐπίσης εἶπε ὅτι ἀμέσως μετὰ θὰ ἐξομολογηθεῖ τὸ ἀμάρτημά του στὸν ἡγούμενο καὶ σχολάρχη Ἰχλτυτ καὶ θὰ ζητήσει νὰ ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴ μονή-σχολή, καθὼς δὲν τοῦ ἄξιζε νὰ ζεῖ ἐκεῖ, ἀνάμεσα σὲ τόσο ἐναρέτους μοναχοὺς.

Ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ ἔκτισε ἀρχονταρίκια πλαί στὴ σχολὴ γλυπτικῆς τῆς μονῆς, γιὰ νὰ πίνουν οἱ ἐκκλησιαζόμενοι νερόμελο, ζεστὴ μέντα καὶ ἄλλα βότανα.

Συνήθιζαν τις Κυριακές μετὰ τις ἀκολουθίες νὰ προσφέρουν ζωμό⁹ ἀπὸ στάρι ἢ ἄλλα δημητριακὰ μὲ μέλι ἀπὸ ἄγριες μέλισσες.

Ἀκόμη, οἱ μαθητὲς τῆς σχολῆς μάζευαν ἐπιλεγμένα βότανα ἀπὸ τὸν κῆπο, τὰ συμπιέζαν καὶ ἔτσι ἔφτιαχναν κύβους, οἱ ὅποιοι διατηροῦνταν πολὺ καιρὸ. Μετὰ τις ἀκολουθίες τοποθετοῦσαν τοὺς κύβους αὐτοὺς σὲ ζεστὸ νερὸ καὶ τὸ ἔπιναν· ὁ χυμὸς αὐτὸς ἦταν πολὺ ὠφέλιμος γιὰ τὴν υἰγεία.

Γιὰ τὸν βίο τοῦ ἁγίου καὶ τῇ λειτουργίᾳ τῆς μονῆς-σχολῆς του πληροφοροῦμαστε πολλὰ ἀπὸ τὸν βίο τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου Σαμψών, ὁ ὁποῖος γράφτηκε τὸ 610 μ.Χ. στὴ Βρεττάνη Β. Γαλλίας καὶ ὀνομάζεται «Vita Samsonis». Ἀναφέρει ὅτι ὁ λαμπρότερος δάσκαλος τῶν Βρετόνων (Britons) ἦταν ὁ Ἰχλτυτ. Ὅταν οἱ γονεῖς τοῦ ἁγίου Σαμψών, οἱ ἡγεμόνες τῆς γειτονικῆς φυλῆς Δήμηται, ὁ Ἀμοῦν ἢ Ἀνούβιος¹⁰ καὶ ἡ πριγκίπισσα Ἄννα, περὶ τὸ 491 ὁδήγησαν τὸν μικρὸ Σαμψών σὲ ἡλικία ἑξὶ ἐτῶν σὲ δασκάλους νὰ μάθει γράμματα, συνάντησαν μεταξὺ τῶν Βρετόνων ἓνα φημισμένο καὶ λαμπρὸ παιδαγωγό, ὁ ὁποῖος ὀνομαζόταν Ἰχλτυτ καὶ διηύθυνε ἓνα λαμπρὸ μοναστήρι καὶ σχολή.

Ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι, ὅταν ὁ σχολάρχης Ἰχλτυτ εἶδε τὸν μικρὸ Σαμψών νὰ ἔρχεται κοντὰ του, προφῆτευσε: «Αὐτὸς θὰ γίνῃ πνευματικὸς ὁδηγὸς καὶ γιὰ τις δύο πλευρὲς τοῦ Ἀγγλικοῦ καναλιοῦ, πολλοὺς θὰ φέρῃ στὸν Χριστὸ καὶ θὰ γίνῃ ὁ μεγαλύτερος ἰδρυτὴς ἐκκλησιῶν μετὰ τοὺς ἀποστόλους». Ὅταν ἔφτασε ὁ μικρὸς κοντὰ στὸν σχολάρχη, ὁ Ἰχλτυτ ἔσκυψε καὶ τὸν φίλησε μὲ ἀγάπη, ἀποδίδοντας συγχρόνως τιμὲς στὸν μικρὸ γιὰ τὴν μελλοντικὴ προσφορὰ του στὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Συνεχίζει ὁ βιογράφος λέγοντας ὅτι ὁ δάσκαλος ποὺ βρῆκαν οἱ γονεῖς τοῦ Σαμψών καὶ τὸν ὁδήγησαν κοντὰ του, γιὰ νὰ μαθητεύσει, εἶχε τὴν καλύτερη γνώση τῶν Γραφῶν ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους Βρετόνους τόσο τῆς Παλαιᾶς, ὅσο καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐπίσης κοντὰ του ὁ Σαμψών ἔγινε σπουδαῖος γλύπτης. Ἀκόμη ἀναφέρει ὅτι ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ ἦταν δάσκαλος σπουδαῖος, παιδαγωγὸς

⁹. Ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε στὴ σημερινὴ Γαλλία, κοντὰ στὶς περιοχὲς τῆς φυλῆς Aquitani. Αὐτοὶ ἦταν ἄνθρωποι γίγαντες (Megalithic people), ποὺ ἔφθασαν στὴν Ἀκουϊτανία ἀπὸ τὴν Μακεδονία, τὸ Αἰγαῖο καὶ τὸ Ἰόνιο πέλαγος. Ἡ φυλὴ αὐτὴ διατηροῦσε στὴν παράδοσή της γνώσεις, ὅπως ποιά φυτὰ εἶναι φαρμακευτικά, ποιά ἀπὸ αὐτὰ ἔχουν φαρμακευτικὲς χρήσεις, ποιά εἶναι δηλητηριώδη καὶ ἐπίσης ποᾶ χρησιμοποιοῦνται γιὰ ροφήματα. Ἀπὸ τὴν Ἀκουϊτανία ἀρκετοὺς αἰῶνες π.Χ. μέλη τῆς φυλῆς αὐτῆς ἔφθασαν στὴν Ἰρλανδία καὶ στὶς Βρετανικὲς Νήσους.

Ἐπίσης αὐτὴ τῇ συνταγῇ ροφήματος τῇ γνωρίζαν οἱ ἀρχαῖοι Βρετόνοι (Britons). Ὁ Ἕλληνας Πυθέας (353-300 π.Χ.) μετὰ τὸ ἐρευνητικὸ ταξίδι του στὴ Βρετανία ἀπὸ τὸ 325 ἕως τὸ 323, γράφει ὅτι, ὅταν ταξίδευσε γύρω ἀπὸ τὶς Βρετανικὲς Νήσους, συνάντησε ἀνθρώπους ποὺ ἔκαναν χρῆση τοῦ ροφήματος αὐτοῦ.

¹⁰. Οἱ περισσότεροι ἱστορικοὶ συμφωνοῦν ὅτι ὁ πατέρας τοῦ Ἀμοῦν (Amwn ἢ Anun) ἦταν γιὸς τοῦ πριγκίπα Ὀνωρίου τῆς Βρεττάνης καὶ ὅτι ἡ μητέρα τοῦ Ἄννα ἦταν κόρη τοῦ Meurig (Μαυρικίου) καὶ ἐγγονὴ τοῦ βασιλέα μάρτυρα Tewdrig.

καλός, μελετητής της φιλοσοφίας και ποίησης τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων (γνώριζε πολὺ καλὰ τὰ ἔργα των ἀπὸ πρὸ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ μεγάλου ποιητῆ Ὀμήρου ἕως τὴν ἐποχὴ του). Ἐπίσης γνώριζε πολὺ καλὰ ἀριθμητικὴ καὶ γραμματικὴ.

Στὸν βίῳ τοῦ ἁγίου Σαμψὼν οἱ ἀναφορὲς σχετικὰ μὲ τὴ ζωὴ του στὴ μονὴ Χλανίχλντ Βάουρ μᾶς λέγουν ὅτι, ὅταν σὲ ἡλικία 15 ἐτῶν ζήτησε ἀπὸ τὸν ἅγιο ἡγούμενό του νὰ τοῦ δώσει εὐλογία, γιὰ νὰ κάνει μεγάλη ἀσκήση, ἐρημικὴ ζωὴ καὶ ἀπόλυτη νηστεία, ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Μικρὲ μου γιέ, δὲν εἶναι σωστὸ γιὰ σένα νὰ πράξεις αὐτό, καθὼς ἀκόμη εἶσαι στὴν ἀνάπτυξη καὶ εἶναι νωρὶς γιὰ τὸ σῶμα σου νὰ μπεῖ σὲ τέτοιες ἀσκήσεις. Τὸ καλύτερο γιὰ ἐσένα πνευματικὰ εἶναι νὰ μὴ κουβεντιάζεις μὲ τοὺς λογισμοὺς σου».

Περὶ τὸ 504 μ.Χ. ὁ μοναχὸς Σαμψὼν χειροτονήθηκε διάκονος ἀπὸ τὸν ἅγιο ἐπίσκοπο Δουβρίκι¹¹. Τὴν ἴδια μέρα χειροτονήθηκαν ἱερεῖς καὶ ἄλλοι δύο μαθητὲς τῆς σχολῆς. Ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἄρχισε ἡ χειροτονία τοῦ Σαμψὼν, ἕως ὅτου πάρει τὴν Ἀγία Κοινωνία, ὁ ἐπίσκοπος, ὁ ἡγούμενος καὶ τὸ ἐκκλησίασμα ἔβλεπαν ἕνα περιστέρι νὰ κάθεται στὸν ὦμο του. Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ ὅταν χειροτονήθηκε ἱερεὺς λίγο ἀργότερα στὴ μονή. Αὐτὴ τὴ φορὰ, ὅμως, μόνο ὁ ἐπίσκοπος Τεβρύγκ (Dyfrig, Δουβρίκιος), ὁ ἡγούμενος Ἰχλντ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Σαμψὼν μποροῦσαν νὰ τὸ δοῦν.

Ὁ νεοχειροτονηθεὶς ἱερέας Σαμψὼν, ὁ ἱερέας ποὺ δὲν εἶχε κρατήσῃ ποτὲ ἔχθρα στὴν καρδιά του γιὰ κάποιον, ζήτησε τὶς εὐλογίες τοῦ ἡγουμένου του νὰ ἀποσυρθεῖ σὲ ἕνα κοντινὸ νησάκι, τὸ ὁποῖο τότε λεγόταν στὰ κελτικὰ τῆς Οὐαλίας νῆσος Pyr¹² καὶ ἀργότερα (τὸν 12ο αἰ.) νῆσος Caldey ἢ Caldy. Τὸ νησάκι αὐτὸ ἀνῆκε στὸν πρόγονο τοῦ ἁγίου Γκίλτα, βασιλιά Pyr καὶ ἦταν μετόχι τῆς μονῆς. Πρῶτος ἐρημίτης καὶ ἀργότερα πρῶτος ἡγούμενος τῆς μοναστικῆς ἀδελφότητος ἐκεῖ ἦταν ὁ Πύρρος (Pyr ἢ Pyro), ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Γκίλτα τοῦ Σοφοῦ. Τὴν στιγμὴ ποὺ ὁ Σαμψὼν πῆγε νὰ πάρει εὐλογία ἀπὸ τὸν ἡγούμενο καὶ πνευματικὸ του πατέρα, ἐκεῖνος τὸν ἀσπάστηκε, ὅπως ὅταν νήπιο ἦρθε μαθητὴς στὴ σχολή, καὶ κατόπιν, ἀκουμπώντας πατρικὰ στὸ στήθος του, προφῆτευσε: «Σὲ

¹¹. Ὁ ἅγιος Δουβρίκιος χειροτόνησε 2000 διακόνους καὶ ἱερεῖς καὶ ἔκλειρε μοναχοὺς καὶ μοναχές, μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὴ μητέρα του, μοναχὴ Efyddyl. Ἦταν ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος τῆς Οὐαλίας ἕως τὸ 545 μ.Χ. καὶ γι' αὐτὸ ὅλα τὰ μοναστήρια τῆς Οὐαλίας προσδοκοῦσαν μία ἐπίσκεψή του, προκειμένου νὰ χειροτονήσῃ. Δικαίως ἔχει τὸν τίτλο «πατέρας τοῦ οὐαλικοῦ μοναχισμοῦ».

¹². Περὶ τὸ 450 μ.Χ. στὴ Ν. Οὐαλία, στὸ βασίλειο τῆς φυλῆς Δήμηται «Δημήτια» βασίλευε ὁ βασιλιάς Pyr (Πύρρος), ὁ προπάππος τοῦ βασιλιά τῆς περιοχῆς Dumnonia Γκερέιντ (Gereint, Γερωντίου), παπποῦ τοῦ ἁγίου Γκίλτα. Ἀργότερα οἱ εἰσβολεῖς ἀπὸ τὶς Σκανδιναβικὲς χώρες (Νορβηγοὶ) τὴν ὀνόμασαν «νῆσο τῆς πηγῆς τοῦ δροσεροῦ νεροῦ» (The Island of the fresh water spring).

τούτους τούς χρόνους μεγαλύτερο άσκητή δέν έδωσε ή γενιά μας». Τόν εϋλόγησε καί με άναφιλητά άποχωρίστηκε τόν ύποτακτικό καί άγαπημένο του μαθητή.

Τήν ήμέρα πού έφθασε στο νησι ό Σαμψών, βρῆκε τόν άγιο Γκίλτα νά συγγράφει ζώντας με μεγάλη άσκησι, καθώς ήταν περίοδος νηστείας. Ζούσε στο κελλι πού είχε φτιάξει ό άδελφός του Πύρρος πλάι στην πηγή τοϋ νησιου με το δροσερό νερό. Με τις εϋλογίες τοϋ άγίου Ίχλτυτ στο μετόχι έρχονταν για περισσότερη άσκησι και περισυλλογή και άλλοι μαθητές. Έκει πήγαινε και ό πνευματικός τοϋ άγίου Ίχλτυτ και της μονής, ό πρώτος άρχιεπίσκοπος Ουαλίας Δουβρίκιος. Αυτός χειροτόνησε τότε τόν Σαμψών δεύτερο ήγούμενο της μονής του νησιου. Έκει τόν χειροτόνησε επίσης επίσκοπο, πριν φύγει για ιεραποστολή στην Κορνουάλη και τη Βρετάνη.

Στην παράδοση της Κελτικής Έκκλησίας υπάρχουν πολλές άναφορές για τη νήσο αυτή, το μετόχι της μονής Χλανιχλτυτ Βάουρ. Λέγουν επίσης ότι ή νήσος την έποχή πού πήγε ό άσκητής Σαμψών ήταν μικρή¹³ και δέν έπαρκοϋσε, για νά καλλιεργοϋν λαχανικά για τις άνάγκες τους οι μοναχοί και έρημίτες. Με την προσευχή όμως τοϋ ήγουμένου των απομακρύνθηκε ή θάλασσα, φάνηκε περισσότερη ξηρά, έγινε μεγαλύτερος ό χώρος της αυλής έξω από τὰ κελλιά, ώστε νά καλλιεργοϋν τὰ λαχανικά τους οι μοναχοί.

Το θαϋμα τοϋ άγίου Ίχλτυτ περιγράφεται ως έξης: Όταν τοϋ ζήτησαν οι μοναχοί και άσκητές της νήσου νά τους συμβουλευσει τί νά κάνουν, για νά προμηθεϋνται τὰ άναγκαία λαχανικά για τη βασική τους διατροφή, τους άπάντησε με τόν παρακάτω τρόπο: Γονάτισε και άκουμπώντας την κεφαλή του στο έδαφος προσευχήθηκε θερμά πολλή ώρα, παρακαλώντας τόν Θεό νά μεγαλώσει το νησί, νά δώσει στους άσκητές και καινούργια γῆ, για νά γίνει εϋφορος κῆπος. Όταν σηκώθηκε ό άγιος από το έδαφος, είδαν ότι με την άμπωτη είχαν υποχωρήσει τὰ νερά (φαινόμενο συνηθισμένο στα νησάκια της Ουαλίας). Ο άγιος Ίχλτυτ τότε περπατώντας χάραζε με την ήγουμενική του ράβδο σε άπόσταση ενός μιλίου και κάτι περισσότερο στην άποκαλυπτόμενη έπιφάνεια. Έπειτα σήκωσε τὰ χέρια του στον οϋρανό και παρακάλεσε θερμά τόν Κύριο και Δημιουργό μας νά μῆν έπιστρέψουν τὰ νερά, όπως και έγινε. Η θάλασσα έγινε ξηρά, εϋφορη γῆ. Τότε ό Ίχλτυτ μαζί με τους μοναχούς έσπειραν σπόρους, πού αργότερα έδωσαν πλούσιους καρπούς. Μετά το γεγονός αυτό κάθε χρόνο είχαν πολλή σοδειά και όλα τὰ άπαιτούμενα για τη συντήρησι όχι μόνο όσων μοναχών έμεναν μόνιμα εκεί και όσων έρημιτών έρχονταν ν' άσκητεύσουν τόν καιρό της νηστείας, αλλά και για νά δώσουν πολλά από αυτά έλεημοσύνη.

¹³. Σήμερα έχει έκταση 500 έκτάρια. Είναι ένα από τὰ πολλά μικρά άγια νησιά των Βρετανικών Νήσων και αρχικά ήταν ένωμένο με την ξηρά της Ουαλίας. Από τη μεσολιθική έποχή κατοικοϋσαν εκεί άνθρωποι και υπῆρχαν πολλά άγρια θηρία, σύμφωνα με τὰ εύρηματα των αρχαιολόγων.

Στὸ νησί αὐτὸ ἐπίσης φύτρωναν πολλὰ βότανα καὶ ὑπῆρχαν ἄνθη κατάλληλα γιὰ αἰθέρια ἔλαια¹⁴.

Ὁ ἅγιος εἶχε ζῆλο εὐαγγελικὸ καὶ ἡ προσευχὴ τῆς καρδιᾶς του ἦταν κάθε ψυχὴ νὰ ἔρθῃ στὸν Χριστό. Αὐτὸς ἦταν καὶ ὁ λόγος ποὺ ἀπὸ τὴ μονή-σχολή του ἔφυγαν πολλοὶ ἱεραπόστολοι γιὰ τὴ Γαλλία, ὅπως πληροφοροῦμεθα ἀπὸ τὴ βιογραφία τοῦ ἀδελφοῦ του Σάτουρν¹⁵.

Ὡς ἡγούμενος ὁ ἅγιος Ἰχλτυτ ὅρισε ἐπίσης μετὰ τὶς ἀκολουθίες τῆς ἡμέρας νὰ γίνεται ἀνάγνωση ἀποσπασμάτων ἀπὸ τὸν βίο τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, τὸν ὁποῖο ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος κατὰ τὴν ἐξορία του στὴν Trier τῆς Γαλλίας (ἀπὸ τὸ 336 ἕως τὸ 338) εἶχε διαδώσει εὐρέως, κείμενα ἀπὸ τὰ γραπτὰ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ ἀκόμη ὅλα, ὅσα ἀναφέραμε ὅτι ὁ ἅγιος εἶχε πάρει ἀπὸ τὴ μονή τοῦ ἁγίου Κασσιανοῦ στὴ Μασσαλία.

Κάποτε, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡγουμενίας του, ὁ ἅγιος, ἐπιθυμῶντας περισσότερη ἄσκηση καὶ ἐρημία, κλείστηκε σὲ ἓνα σπήλαιον κοντὰ στὴ μονὴ χωρὶς νὰ ξέρει κανεὶς ποῦ ἀκριβῶς. Αὐτὸ ἔφερε θλίψη στοὺς μοναχοὺς καὶ μαθητὲς του, στοὺς φτωχοὺς ποὺ ἔτρεφε, στοὺς γυμνοὺς ποὺ ἔντυνε. Στὴ σπηλιά, λέγει ἡ παράδοση, οἱ ἄγγελοι τὴν ἐνάτη ὥρα τοῦ ἔφερναν κριθίνον ψωμὶ καὶ ἓνα κομμάτι ψάρι. Ἐβγαίνει μόνο, γιὰ νὰ πιεῖ νερὸ μὲ τὴ χούφτα ἀπὸ τὸ κοντινὸ ποτάμι Ἐγουένυ (Ewenny).

Γνωρίζουμε ὅτι ὁ ἅγιος Γκίλτας, μοναχὸς στὴ μονή καὶ μαθητὴς στὴ σχολή τοῦ ἁγίου Ἰχλτυτ, ἀγαποῦσε νὰ φτιάχνει χάλκινες κουδούνες, ἀναμειγνύοντας διάφορα μέταλλα. Ἐνας θεληματάρης μοναχὸς κάποτε ἐστάλη νὰ πάει δῶρο μιὰ κουδούνα στὴ μονή τοῦ ἁγίου Δαβίδ. Στὸν δρόμο ὁ μοναχὸς ἔπαιξε τὴν κουδούνα καί, περνώντας ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά ποὺ ἀσκήτευε ὁ ἅγιος, ὁ γλυκὸς τῆς ἡχὸς τὸν ἔκανε νὰ βγεῖ ἔξω ἀπὸ τὴν κρυψώνα του. Παίρνοντας στὰ χέρια του τὴν κουδούνα, τὴν χτύπησε τρεῖς φορές καί, μαγεμένος ἀπὸ τὸν ἦχο τῆς, ζήτησε νὰ τὴν ἀγοράσει. Ὁ μοναχὸς ἀρνήθηκε νὰ τὴν πουλήσῃ, λέγοντας ὅτι τὴν πηγαίνει δῶρο στὸν ἅγιο Δαβίδ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἁγίου Γκίλτα. Φτάνοντας στὴ μονή τοῦ ἁγίου Δαβίδ, παρέδωσε τὴν κουδούνα, ἀλλὰ αὐτὴ δὲ χτυποῦσε. Ἀπορημένος ὁ ἅγιος Δαβίδ ῥώτησε τὸν θεληματάρη, ἐὰν τὴν ἔπαιξε κάποιος στὴ διαδρομή.

¹⁴. Σήμερα τὸ νησί ἀνήκει στὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐκεῖ ὑπάρχει ἀββαεῖο (Caldey Abbey). Οἱ μοναχοὶ στὸ ἐργαστήριον τοῦ ἀββαείου παρασκευάζουν ἀπὸ τὰ βότανα καὶ τὰ ἄνθη τῶν θάμνων, ιδίως τοῦ ἀσπαλάθου ἢ τῆς ἀσφυλακτιᾶς, πολύτιμα ἀρώματα ἢ αἰθέρια ἔλαια. Τὸ νησί αὐτὸ εἶναι προσκύνημα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Κελτικῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα, γιὰ νὰ ἐπισκεφτεῖ κάποιος μὲ βάρκα ἰδιωτικὴ τὸ νησί, χρειάζεται τὴ γραπτὴ ἄδεια τοῦ ἀββαείου. Ἐπίσης μπορεῖ κάποιος νὰ ἐπισκεφτεῖ τοὺς χώρους ὁρισμένη ἐποχὴ τοῦ χρόνου, ιδίως τὸ καλοκαίρι, μὲ τὰ μεταφορικὰ καῖκια ποὺ ἔχουν εἰδικὴ ἄδεια.

¹⁵. Ἡ βιογραφία τοῦ ἀδελφοῦ του Σάτουρν «Vita Sadwrn» γράφτηκε τὸ 1140 μ.Χ. στὴ Βρεττάνη.

Όταν ο μοναχός του άφηγήθηκε το περιστατικό με τον άσκητή στο δρόμο, ο άγιος Δαβίδ του είπε: «πήγαινε πίσω στη σπηλιά και δώσε την κουδούνα¹⁶ στον άσκητή, διότι σε αυτόν ανήκει· μάθε αδελφέ μου, ότι ο άσκητής δεν είναι άλλος από τον ήγούμενό σας Ίχλντ». Ο μοναχός επέστρεψε στη μονή και με πολλή χαρά είπε σε όλους ότι βρήκε τον ήγούμενό τους. Έτσι ο άγιος αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω στη μονή, δίνοντας τέρμα στην έρημία του. Για την επιστροφή του στη μονή έγινε μεγάλη πανήγυρη τη μέρα αυτή και οι μοναχοί, οι φτωχοί και όλοι, όσοι είχαν ανάγκες πνευματικές, δόξαζαν και ύμνουσαν τον Θεό.

Αφ' ότου ο άγιος Ίχλντ έγκατέλειψε τα έγκόσμια και τον έγγαμο βίο, ή σύζυγός του Τρύνιχιτ, όταν ήταν ήδη ήγούμενος στο Χλάντουιτ Μείτζορ, τον επισκέφθηκε μόνο μία φορά. Εκείνη, αφ' ότου έμαθε ότι ο άνδρας της έκάρη μοναχός, ζούσε πάνω στο βουνό, σε ένα βραχώδες κελλί, κοντά στον ποταμό Nadafan, λίγα μίλια από τη μονή του αγίου στην περιοχή Llanrhidian. Λέγουν για την έρημίτισσα ότι ζούσε άσκητικά βοηθώντας και στηρίζοντας συγχρόνως τις χήρες και τους φτωχούς σε ένα πανδοχείο που είχε φτιάξει. Επίσης λένουν για την Τρύνιχιτ ότι νήστευε έως την ένατη και τότε μόνο έτρωγε κριθαρένιο ψωμί και έπινε νερό.

Κάποια φορά φαίνεται ότι αισθάνθηκε την επιθυμία να δει τον πρώην σύζυγό της. Επειδή στη γύρω περιοχή μιλούσαν με θαυμασμό για την αγιότητα και τον ένάρετο βίο του, θέλησε ν' ακούσει και να μάθει την πνευματική του ζωή και συγχρόνως να στηριχθεί με τις συμβουλές του στον άσκητικό της βίο.

Όταν ήρθε να τον επισκεφθεί, ο ήγούμενος Ίχλντ έσκαβε στον κήπο της μονής. Όμως, εκείνη δεν αναγνώρισε το άσκητικό και διαφορετικό πια πρόσωπό του με τα γένια. Δεν ήταν πια ο ώραιος στρατιωτικός και εύγενικός ίππότης, που γνώριζε πριν πολλά χρόνια. Τον χαιρέτησε και τον ρώτησε πού μπορεί να βρει τον πρώην σύζυγό της, αναφέροντας ποιά είναι. Εκείνος δυσαρεστήθηκε που ήρθε να τον επισκεφθεί χωρίς να έχει στείλει κάποιον να τον ρωτήσει, εάν της έπιτρέπει. Μην επιθυμώντας να συνομιλήσει μαζί της, παρακάλεσε τον Θεό να χάσει για λίγο το φως της ως δοκιμασία. Η Τρύνιχιτ ξαναβρήκε σύντομα την όρασή της, αλλά το γεγονός τη φόβισε τόσο, ώστε έφυγε άμέσως και δεν επανήλθε, φοβούμενη μην τον δυσαρεστήσει.

Ο άγιος είχε πλούσια τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος. Μεταξύ των άλλων χαρισμάτων, του προφητικού και του διορατικού, είχε και το χάρισμα της θαυματουργίας. Με τη θερμή του προσευχή και τις μεσιτείες του στον Θεό θεράπευε από σοβαρές ασθένειες πλήθος προσκυνητών, που προσέρχονταν στη

¹⁶. Η κουδούνα αυτή βρισκόταν στη μονή έως το 959 μ.Χ., που ο βασιλιάς των Άγγλων Edgar (959-975) σε μία επίδρομή του την πήρε μαζί με άλλους θησαυρούς της μονής. Η τοπική παράδοση λέγει ότι γι' αυτό έπαθε πολλές δοκιμασίες και αναγκάστηκε να επιστρέψει τα κλοπιμαία.

μονή του ζητώντας τη βοήθειά του.

Συχνά νήστευε και προσευχόταν καθισμένος στα σκαλιά του κελλιού του, για να συγχωρήσει ο Θεός την άμαρτία κάποιου άλλου, συμπάσχοντας για τη σωτηρία του συνανθρώπου του. Συχνά συνήθιζε να λέει: «Όποιος στέλνει κακὰ στὸν ἄλλο, τὸ κακὸ ἐπιστρέφει στὸν ἴδιο».

Γράφουν ὅτι πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ὁ ἅγιος ἴδρυσε στὴν κεντροδυτικὴ Οὐαλία ἱερὸ χῶρο κοντὰ στὴ σημερινὴ πόλη Τολγκεχλεί (Dolgellau), στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Μανδάιμ (Manddaum). Ὅμως αὐτὸ δὲ φαίνεται νὰ εὐσταθεῖ ἱστορικὰ, δηλαδὴ ὅτι ταξίδευσε στὴν τοποθεσία αὐτὴ ἢ ὅτι παρέμεινε κάποιον διάστημα καὶ ἴδρυσε ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα. Ἐκεῖνο, ποὺ ἀναφέρουν συχνὰ οἱ ἱστορικοὶ καὶ εἶναι ἐπιβεβαιωμένο, εἶναι ὅτι ταξίδευσε σὲ πολλὰς περιοχὰς τῶν Βρετανικῶν Νήσων γιὰ ἀνταλλαγὴ σπόρων καὶ ἴσως νὰ ἔφτασε καὶ στὴν περιοχὴ αὐτῇ. Ἴσως ἀκόμη νὰ πέρασε κάποιος ἀπὸ τοὺς μαθητὲς του, ἢ ἀπὸ σεβασμὸ καὶ τιμὴ πρὸς τὸν μεγάλον σχολάρχην ἔδωσαν τὸ ὄνομά του τοὺς ἐπομένους αἰῶνες σὲ αὐτὴ τὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα.

Τὸν 13ο αἰ. κτίσθηκε ἐκεῖ ἐκκλησία ἀφιερωμένη στὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου, ποὺ ἀνακαινίσθηκε ἕως σήμερον ἀρκετὰς φορὲς. Μέσα σὲ αὐτὴ τὴν ἐκκλησίαν βλέπουμε μιὰ μεγάλη πέτρα ποὺ λέγεται Kenric's stone. Πιθανῶς φιλοτεχνήθηκε στὰ μέσα τοῦ 12ου αἰ., κατ' ἄλλους νωρίτερα (ἡ ἐπιγραφή εἶναι Hiberno-saxon τοῦ 9ου ἢ 10ου αἰ. μ.Χ.), ἔχει σχῆμα σκεπάσματος φερέτρου καὶ φέρει ἐπάνω της τὸ ἀποτύπωμα τοῦ ποδιοῦ τοῦ Kenric. Εἶναι ἓνα εἶδος τάματος ἢ παρακλήσεως στὸν ἅγιον Ἰχλτυτ ἀπὸ τὸν Kenric, ἀρχηγὸ τοπικῆς φυλῆς, ὁ ὁποῖος ζητᾷ ἀπὸ τὸν ἅγιον νὰ τὸν φέρει πίσω στὴν πατρίδα του τὴν Οὐαλία σῶο καὶ ἀβλαβῇ ἀπὸ τὰ προσκυνήματά του στὰ Ἱεροσόλυμα, τὴ Ῥώμη καὶ τὸ νησιὸ Μπάρτζι τῆς Β. Οὐαλίας.

Ἡ ὁσιακὴ κοίμησις τοῦ ἁγίου Ἰχλτυτ

Ὁ ἅγιος εἶχε τὸ διορατικὸ καὶ τὸ προφητικὸ χάρισμα· σὲ πολλοὺς προεῖπε τί θὰ τοὺς συμβεῖ μελλοντικά. Προεῖπε τὸν θάνατό του στοὺς δύο ἡγουμένους, τὸν Ἰσανο (Isanus) καὶ Ἀτόκλιο (Atoclius), πνευματικὰ παιδιὰ τοῦ ἁγίου Δαβίδ, οἱ ὁποῖοι ἦρθαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν στὸ τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς του. Μόλις μπῆκαν στὸ κελλί του, τοὺς χαιρέτησε μὲ ἀγαλλίαση καὶ μὲ χαρὰ καὶ εὐχαρίστησε τὸν Θεό, ποὺ στὶς τελευταῖες του στιγμὲς θὰ ἔχει συντροφίαν τοὺς πνευματικούς του φίλους, νὰ ψάλλουν μαζί του ὕμνους στὸν Κύριον, νὰ ὑμνοῦν τὰ μεγαλεῖα Του, νὰ τὸν δοξάζουν γιὰ τὶς πλούσιες δωρεὰς Του. Τοὺς προεῖπε ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς ἀξιώσει νὰ δοῦν πῶς οἱ ἄγγελοι θὰ τὸν μεταφέρουν στὴν ἄλλη ζωὴ καὶ πῶς θὰ πάρουν στὰ ἀγγελικά τους χέρια τὴν ψυχὴν του. Πράγματι, οἱ δύο ἡγούμενοι διηγοῦνταν ἀργότερα ὅτι ἤκουσαν τὶς ἀγγελικὰς καὶ οὐράνιες ἐκεῖνες μελωδίας. Διηγοῦνται ἀκόμα ὅτι, ἐνῶ καὶ οἱ τρεῖς μὲ ἓνα στόμα δοξολογοῦσαν τὸν οὐράνιον Πατέρα, ἡ ψυχὴ τοῦ ἡγουμένου Ἰχλτυτ ξεκίνησε ἐν εἰρήνῃ τὸν ταξίδι

της για τὸν οὐρανό.

Ἐπίσης τοὺς εἶπε ὅτι καὶ τοὺς ἰδίους σύντομα θὰ καλέσει ὁ Κύριος, σύντομα θὰ συναντήσουν τὸν Νυμφίον Χριστό. Πράγματι, σὲ 40 ἡμέρες ὁ ἡγούμενος Ἰσανος ἐκοιμήθη εἰρηνικὰ τῇ στιγμῇ ποὺ ἀνέπεμπε δοξολογίες στὸν Θεὸ καὶ τὸν εὐχαριστοῦσε γιὰ τὶς δωρεές του. Μετὰ ἀπὸ 15 ἡμέρες μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἐκοιμήθη καὶ ὁ ἡγούμενος Ἀτόκλιος.

Ὁ ἅγιος ἐπίσης φέρεται ὅτι κάποιο διάστημα ἔζησε ὡς ἐρημίτης μὲ μεγάλη αὐστηρότητα στὴ Νότια Οὐαλία, κοντὰ στὸ Μαρίδουνον ἢ Μαυροβούνιο, σ' ἓνα λόφο ποὺ φέρει τὸ ὄνομά του ἕως σήμερα, «βουνὸ τοῦ Ἰχλτυτ» (Mynydd Illtud) καὶ ἔχει ὕψος 1.100 πόδια. Ἡ παράδοση διέσωσε ὅτι ἐκεῖ ἔχει θαφτεῖ. Ὑπάρχουν ἴχνη τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Ἰχλτυτ, ποὺ ὀνομάζονται Bedd illtud (Illtud' Grave).

Σ' αὐτὸ τὸν ἁγιασμένο τόπο φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὸν 2ο μ.Χ. αἰ. οἱ χριστιανοὶ ποὺ ζοῦσαν στὴ ρωμαϊκὴ πόλη Κάρδιφ καὶ στὶς γύρω περιοχὲς εἶχαν ιδρύσει κατακόμβες ὡς τόπο λατρείας, καθὼς στὰ τέλη τοῦ 2ου καὶ τὸν τρίτο αἰῶνα διώκονταν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους αὐτοκράτορες.

Οἱ χωρικοὶ τῆς γύρω περιοχῆς ἕως τὶς ἡμέρες μας διηγοῦνται ὅτι ἕως τὴν ἐποχὴ τῶν παππούδων τους ἀπὸ τὸ ἐσπέρας τῆς παραμονῆς τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου, στίς 6 Νοεμβρίου, ἔβλεπαν ὅλο τὸ βράδυ ἓνα οὐράνιο φῶς νὰ σκεπάζει τὴν περιοχὴ καὶ νὰ ἐστιάζει πάνω ἀπὸ τὸν τάφο του. Μέχρι τὸ 1900 τὸ ἐσπέρας τῆς 5ης πρὸς 6η Νοεμβρίου πλῆθος πιστῶν συγκεντρωνόταν στὸν τόπο αὐτό, γιὰ νὰ ψάλλουν ὕμνους καὶ τὴν ἀσματικὴ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου.

Ἡ ἀσματικὴ ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Ἰχλτυτ, ποὺ γράφτηκε λίγους αἰῶνες μετὰ τὴν κοιμήσή του, συνηθιζόταν νὰ διαβάζεται, πρὶν καλλιεργήσουν οἱ γεωργοὶ τὴ γῆ, πρὶν σπείρουν καὶ φυτεύσουν ἄνθη καὶ δέντρα. Ἐπίσης, τὴ διάβαζαν οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν γιὰ νὰ ἀφομοιώσουν τὰ μαθήματα. Διαβαζόταν σὲ ἐτοιμοθανάτους, ὥστε νὰ ἔχουν ὀσιακὸ καὶ εἰρηνικὸ τέλος, ὅπως ὁ ἅγιος.

Ἄλλου ὑπάρχουν ἀναφορὲς ὅτι ὁ ἅγιος ἐκοιμήθη στὴ γενέτειρά του. Πράγματι, ὁ ἅγιος λίγο πρὶν φύγει γιὰ τὴν οὐράνια ζωὴ ἐπισκέφθηκε τοὺς πρώην μαθητές του, τοὺς πνευματικοὺς φίλους καὶ συμπατριῶτες του στὴ Βρεττάνη. Προφανῶς, ὁμως, δὲν κοιμήθηκε ἐκεῖ.

Ἐπίσης, ὁ Ἰχλτυτ, ὅταν ἔπese λιμὸς στὴ Βρεττάνη, εἶχε ἔρθει μὲ πλοῖα, φέρνοντας σπόρους καλαμποκιοῦ καὶ τρόφιμα, γιὰ νὰ βοηθήσει τοὺς ἀναγκασμένους.

Στὶς ἀρχαῖες ἐπισκοπὲς τῆς Γαλλίας Leon, Vannes καὶ Treguier βρῖσκουμε ἐπτὰ ἐκκλησίες ἀφιερωμένες στὴ μνήμη του, ἰδρυμένες ἀπὸ πνευματικά του παιδιά. Μάλιστα, στὴ Β. Γαλλία, στὴν περιοχὴ Landebaeron in Cotes-du-Nord, τῆς ὁποίας εἶναι προστάτης, φυλάσσεται ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν κάρα τοῦ ἁγίου μέσα σὲ ἀσημένια λειψανοθήκη καὶ πολλὰ θαύματα γίνονται σὲ ὅσους ζητοῦν τὶς μεσιτεῖες του.

Ἀπὸ τοὺς μαθητές του ἰδρύθηκαν 15 ἐκκλησίες στὴν Οὐαλία ἀφιερωμένες σὲ

αυτόν. Στη νήσο Caldey, όπου έζησε και μόνασε ο μαθητής του Σαμψών, έχτισε εκκλησία προς τιμήν του δασκάλου του, αγίου Ίχλτυτ, εκεί όπου βρισκόταν το κελλί του μετοχίου τους, ή όποια υπάρχει ανακαινισμένη έως σήμερα. Εκεί υπάρχει μία φημισμένη πέτρα (Ogham Stone) με όγκαμική και λατινική επιγραφή. Οί χαρακτηήρες του όγκαμικού αλφαβήτου χρονολογούνται τόν 6ο αί. και ή λατινική γραφή περίπου τόν 900 μ.Χ. (κατ' άλλους πιό πρίν). Έχει στην κορυφή τόν σύμβολο του Σταυρού και φτάνει σέ ύψος 5 ποδών (1,5 μέτρο).

Στή μικρή σημερινή πόλη, όπου ό άγιος Ίχλτυτ τόν 5ο αί. ίδρυσε τή μονή-σχολή του στη Ν. Ουαλία, υπάρχουν δύο εκκλησίες αφιερωμένες στη μνήμη του. Η όμορφη εκκλησία του «Llanilltud Fawr» οικόδομήθηκε πάνω από τήν αρχική του άγιου, πού καταστράφηκε τόν 987 από τούς Βίκινγκς. Δύο δημοτικά σχολεία και ένα γυμνάσιο τής πόλης αυτής επίσης φέρουν τόν όνομά του.

Οί κελτικοί σταυροί πού βλέπουμε στη φωτογραφία βρίσκονται σήμερα πάνω σέ τάφους στόν περίβολο τής εκκλησίας του άγιου Ίχλτυτ.

Ο άγιος κοιμήθηκε στίς 6 Νοεμβρίου 537 σέ ήλικία 87 έτών. Η μνήμη του τιμάται 6 Νοεμβρίου και 6 Σεπτεμβρίου.

Πρέπει νά σημειώσουμε ότι ό ανώνυμος μοναχός τής Βρετάνης, πού τόν 610 μ.Χ. έγραψε τόν βίο του άγιου Σαμψών (495-465 μ.Χ.), επισκόπου Dol, του άγαπητου μαθητου του άγιου Ίχλτυτ, αναφέρει ότι επισκέφθηκε τή μονή του άγιου Ίχλτυτ στη Ν. Ουαλία και ότι οί πληροφορίες πού μπόρεσε νά συλλέξει είναι αυθεντικές. Κατέγραψε ό,τι του διηγήθηκαν οί γεροντότεροι λαϊκοί και

μοναχοὶ ποὺ συνάντησε, οἱ ὁποῖοι, ὅταν ἦρθαν σὲ νεαρὴ ἡλικία νὰ μονάσουν στὴ μονή, γνώρισαν τὸν ἅγιο, πρὶν φύγει γιὰ τὴν ἄλλη ζωὴ τὸ 537 μ.Χ. Ἄλλοι κατέθεσαν ὅτι εἶχαν ἀκούσει ἀπὸ πρῶτο χέρι ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους σχετικὰ μὲ τὸν ἅγιο ἡγούμενο καὶ σχολάρχῃ Ἰχλτυτ. Ὁ βιογράφος βεβαιώνει ὅτι ἔγιναν ὅλα ἔτσι, ὅπως τὰ γράφει (βλέπε στὸ χειρόγραφο Vita Samsonis).

Ἀκόμη, γιὰ τὸν βίο του βρίσκουμε πληροφορίες στὰ χειρόγραφα τῆς μονῆς La Noe Venec καὶ στὸν βίο τοῦ μαθητῆ του Παύλου Αὐριλιανοῦ (Paul Aurelian, 479-579). Ἐπίσης ἀπὸ τὸν μοναχὸ Nennius (περ. 740-835) γνωρίζουμε ἀρκετὰ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἁγίου, ὅπως καὶ ἀπὸ τὴ βιογραφία τοῦ ἀδελφοῦ του Σατουρνίνου, ποὺ γράφτηκε τὸ 1140 μ.Χ. στὴ Γαλλία. Ἐπίσης, οἱ ἱερεῖς τῆς ἐνδοξῆς μονῆς Llandaf στὰ χειρόγραφά τους τὸν 12ο αἰ., περιγράφουν τὸν βίο καὶ τὴ λειτουργία τῆς ἐκκλησιαστικῆς του σχολῆς.